

A Magyar tanárok Egyesületének válaszmánya a Nemzeti Köznevelési Törvény Koncepciójáról és magáról a törvényjavaslatról

A társadalmi vitára bocsátott átfogalmazott törvénykoncepció még elődjénél is erőteljesebben politizáló-vádaskodó, ítélkező hangneme lehetetlenné teszi az érdemi szakmai hozzászólást. Magának a szövevényes törvényszövegnek az átgondolt és felelős véleményezésére pedig nem elegendő a rendelkezésre bocsátott két hét. Így a Magyar tanárok Egyesülete csak korábbi véleménye egyes elemeit ismételheti meg és felháborodásának adhat hangot.

Csak politikai hangulatkeltésként értelmezhető egy törvénykoncepció szövegében olyan állítások és metaforák szerepeltetése, mint az alábbiak:

„Az elmúlt húszegynéhány év alatt nálunk az iskolai nevelés és oktatás ügye egyfajta *nemzetközi kísérleti tereppé* vált, amelyben az oktatás-nevelés középpontjába a tananyag és a módszertan került a gyerekek helyett.”

„Az oktatás rendszere egyre inkább *a csavargyártáshoz* kezdett hasonlítani ...”

A két megfogalmazás indulatosan vádaskodó jellege mellett a szöveg logikai koherenciájával is baj van. Hogyan lehet egy kísérleti terepként jellemzett, a nem kellő centralizáltság és a szolgáltató jelleg miatt elmarasztalt rendszert egyúttal uniformizálással, csavargyártással is vádolni? Mi bizonyítja, hogy a módszertanra vetett figyelem a gyermek iránt érzéketlen, míg az erős központosítás, az államosítás gyermekközpontú? Az ilyen megfogalmazások, akár csak a specifikusan „magyar gondolkodásra” nevelésről (s nem, mondjuk, a magyarság érdekeit szolgáló gondolkodásról, értékelkötelezettségről) szóló kitételek lehetetlenné teszik a tárgyyszerű és higgadt eszmecserét vagy véleményalkotást. **A koncepció szövegezése, nyelvezete politikai megosztottságot kíván létrehozni; olyan konfrontációra szólít, amelyben egy szakmai egyesület nem vehet részt.**

- A törvénykoncepció (és maga a kodifikációra benyújtott törvényszöveg is) mintha nem egy folyamatosan fejlődő-fejlesztendő **iskolarendszerben** gondolkodna, hanem egy olyan zárt egészben, amelyet csak rendeletekkel kell igazítani. Mintha az iskolának nem állandóan új kihívásokkal kellene megbirkóznia.
- Egyet lehetne érteni elvileg mind a NAT tartalmi elemekkel való kiegészítésével, mind a kerettantervek számának csökkentésével, mind a tankönyvkínálat minőségi szelekciójával, akkreditációs és támogatási mechanizmusának változtatásával, mind a pedagógiai ellenőrzés erősítésével, ha ezek mellett a **centralizáló**, a rendszer átláthatóságát és ellenőrizhetőségét

növelő lépések mellett láthatóak lennének az iskola önállóságát, a rugalmas alkalmazkodást, a pedagógiai differenciálást és a szükséges innovációkat támogató garanciák. A NAT és a kerettanterv 10%-nyi helyi kiegészítése aligha tekinthető ilyen garanciának.

- Az **átjárhatóság** mítosza a centralizáló-uniformizáló oktatáspolitiká demagóg jelszava. Főképp azért, mert három dologtól vonatkoztat el:

- Magyarországon meglehetősen kicsi a területi mobilitás, tehát nem annyira fontos ez a szempont.
- Nem bizonyítható, sőt nem igaz, hogy a mindenütt azonos és azonos ütemben tanított ismeretek és nem a kompetenciák vagy képességek fejlettsége garantálja a sikeres iskolaváltást. Mit jelent egy költő vagy egy vers tanulása? Aki „tanulta” *Az alföldet* egy adott időpontig, az tud iskolát váltani, aki nem, de remek versértő, műelemző, szövegalkotó, az ne tudná bepótolni, hogy régi iskolájában még nem került elő *Az alföld?*
- Az egységességgel és az átjárhatósággal aligha egyeztethető össze a középiskola által megállapítható saját felvételi követelményrendszer. Mindkettő nem mondható egyszerre.

- A magyar **iskolarendszer** nagyon **differenciált** s ennek megfelelően kivételesen **szelektív**. Ezt már nem kell megteremteni. Inkább **differenciáló pedagógiai kultúrára lenne szükség**, mely csökkenti a különbségeket.

Budapest, 2011. október 23.

A Magyar tanárok Egyesületének Választmánya